

SLOVENSKI LIST

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 3457, Interurban 3457
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Inzerati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/III
Poštni ček, račun, Ljubljana 15.179
Telefon št. 2540

Praznik vinogradnikov v Mariboru

Vinarski kongres — Izvoz našega vina v tuzemstvo — Obnova naših vinogradov — Resolucije

Maribor, 10. maja. Danes ob tričetrt na devet dopoldne je otvoril v dvorani Zadruga gospodarske banke v Mariboru predsednik Vinarskega društva za Dravsko banovino g. Lovro Petovar občini zbor omenjenega društva. Pozdravil je prav posebno zastopnika poljedelskega ministra g. Rankoviča, načelnika v poljedelskem ministrstvu, nadalje Nika Petriča, ravnatelja vinske sekcije Privilegirane akcijske družbe za izvoz v Belgradu ter zastopnika Kmetijske družbe ing. Laha in Kafola, dr. Buča iz Zagreba in navzoče strokovnjake od banske uprave z ing. Podgornikom na čelu.

G. Lovro Petovar je nato podal

splošno sliko našega vinogradništva

Leta 1928. je kriza vinogradništva začela dobivati resne oblike, kar ima svoj vzrok v tem, ker je omenjena letina dal slabše vino. Cene so začele padati in je bilo leto 1929. absolutno pasivno, dasi je bila kvaliteta tega vina dobra; odločila je kvantiteta, ki je bila slaba. Tudi so uvožena vina preplavila naš trg in je naše vino ostalo nevnovčeno v kletih. Naš pridelavec v Dravski banovini bi se lahko dočela uporabil doma, ko bi ne bilo usodne gospodarske krize, ki je konsumenta povsem pritisnila ob tla. Prav tako usodno za naše vinogradništvo je dejstvo, da so vinogradnikom naložena izredno težka bremena, ki jih vinogradnik ne zmore iz enostavnega razloga, ker znaša po nekaterih občinskih trošarinah toliko, kolikor dobi vinogradnik za svoj pridelavec. Značilno je nadalje, da se v Dalmaciji konzumira samo dalmatinsko vino, v Zagrebu za 50 odstotkov tamošnjega domačega konzuma na hrvatskem teritoriju, dočim predstavlja konzum iz tujih banovin pri nas zelo velik in občuten odstotek. Svoja izvajanja zaključuje z upanjem v boljše bodočnost in boljše dni našega vinogradništva, ki bo moralo propasti, če se ne store koraki, ki bodo vsaj ublažili težko stanje.

Drugi referat je imel Niko Petrič

o izvozu našega vina v inozemstvo

Jugoslavija je na šestem mestu v vrsti evropskih držav, v kolikor se tiče produkcije vina. V prvih štirih mesecih, odkar obstoja družba za izvoz v Belgrad, se je izvozilo okoli 100 vagonov v Francijo, dokler je znašala uvozna carina 55 frankov; po zvišku na 84 se je izvoz zmanjšal in ni mogoče doseči omenjene višine. Dela se pa na to, da bi se po vzoru Italije in Grčije tudi nam priznala carina v prvotnem znesku vsaj za gotovo količino uvoženega vina. Razen tega se uvaža naše vino tudi v Holandijo, Švico in Avstrijo; v poslednjem času so se navezali stiki tudi z Marokom. Tudi se je naprosilo ministrstvo financ za dovoljenje vinskega destilata za mešanje vina, da se na ta način omogoči izvoz našega vina zlasti v Nemčijo.

Tretji referent je bil ing. Zupanič od banske uprave, ki poroča

o racionalni obnovi naših vinogradov

Dosedanji način obdelovanja vinogradov se skoraj ne izplača več. Zato je treba, da se vrši obnova v zmislu izboljšanja kvalitete do izrazito kvalitetne produkcije. V tem zmislu je treba tudi izbirati položaje in izbirati sorte. Nikakor ni nujno, da bi moral vinograd biti tam, kjer je bil doslej. Posebno morajo izginiti vinogradi na njijskih položajih, ki so zasajeni s šarnico. Potrebno je, da zemljišča, namenjena obnovi, nekaj časa počivajo, oziroma da se nekaj časa vsaj izkoriščajo za druge kulture. V tem času počivanja naj se to zemljišče izrazi zlasti za deteljo ali lucerno. Poleg obnove in izbire primernih položajev pa je važen tudi izbor primerne sorte. Sploh mora obveljati načelo, da se mora sortiment v naši Dravski banovini v celoti izboljšati, hkrati pa število posameznih sort zmanjšati. Pripravlja se sortiment plemenitih sort za vinorodne okoliše Dravske banovine.

Treba je vedeti, da je le racionalno obnovljen vinograd lahko tudi rentabilen. Le tako bo mogoče misliti na ublažitev težkih prilik, ki ovirajo razmah našemu vinogradništvu.

Navzoči zborovalci so sprejeli vse tri referate z zanimanjem in priznanjem za temeljito strokovnjaška izvajanja.

Ob zaključku so se sprejele še sledeče

resolucije:

1. Ukrene naj se vse potrebno, da se vinogradništva površina zmanjša. Zaenkrat smatramo za to svrhu kot najpotrebnejše zakonito določitev, da je na vseh ravnicah in drugih neprimernih legah prepovedano vsako prenavljanje vinogradov,

kakor tudi naprava novih nasadov na takih zemljah. Isto velja tudi za samorodnice.

2. Zakon o vinu in pravilnik k temu zakonu se naj najstrožje izvaja v vsakem pogledu.

3. Trošarina na vinu se naj maksimira z enim dinarjem na liter in se naj ta dajatev razdeli med državo, banovino in občino.

4. Banovina in država naj pospešujeta v največji meri produktivno vinarsko združništvo. Le predelovanje grozdja v takih zadrugah more mogoče in srednjega vinogradnika rešiti. Ker pa se take zadruge morejo vsled velikih investicijskih stroškov ustanoviti le z javnimi podporami, se naj v to svrhu v banovinski kakor državni proračun vnesejo primerni zneski. S sredstvi, ki so na razpolago, se naj vsako leto razpolaga tako, da more zadruge za zadruge takoj pričeti z delovanjem.

5. Izvozna premija se naj prizna za vsak izvoz od skupno najmanj 9 hektolitrov.

6. Pri uvozu vinske posode iz inozemstva v svrhu polnjenja, naslovljene na producente ali vinske trgovce, se naj opusti zahteva o položitvi kavejce.

7. V obmejnem prometu naj bodo za izvoz vina vsa carinska pota prosta ter naj bo carinjenje vina poverjeno vsakemu finančnemu oddelku.

8. Uporaba natrijevega bisulfita kot nadomestila za žveplo naj bo dovoljena.

9. Zakon o pobijanju draginje se naj tudi pri vinu strogo izvaja.

10. Pri vseh trgovskih pogajanjih z inozemstvom se naj gleda, da se dosežejo ugodnosti za grozdje in vino, posebno polagoma veliko važnost

na sedanje razgovore s sosedno Avstrijo in prosimo, da se s Francosko doseže sporazum za primerni kontingent in abzi dosežanje carine od 55 frankov.

11. Ukine naj se vsaka carina na galico, žveplo ter sploh na vsa sredstva za pokončevanje trsnih škodljivcev ter tudi za vsako orodje, ki se rabi v vinogradništvu in kletarstvu.

12. Oprosti se naj vsake trošarine vino, katero zamenja vinogradnik za živila in ga doletni rabi le za lastno porabo.

13. Nad celotno produkcijo in prometom trsnih cepčenk se naj vrši najstrožja kontrola.

14. V omiljenje hude vinarske krize se naj zmeren konsum vina v vojski stalno vzdrži na račun države.

15. Donos zemlje, na kateri je nasajena trta, je danes izredno majhen; vsled tega je potrebno, da se katastrski donos teh zemljišč oblastno revidira.

16. Da se kriza v vinorodnih krajih omili, naj se gradijo tam iz javnih sredstev itak prepotrebne ceste.

17. Prosimo vlado, da za racionalizacijo prodaje organizira s sodelovanjem banovinske uprave, banovinske centralne kleti, kjer naj v svrhu stabilizacije cen ob trgatvi nastopijo kot kupec. — Ker so se pri izvozi premiji dogajale vendar nekatere zlorabe, prosimo, da se naj ventilira vprašanj diferenciacije izvozne premije.

18. Produkcija tako zvanih brezalkoholnih pijač, v katerih ni trobice naravnega soka, bodisi iz sadja bodisi iz grozdja, se naj zakonito prepove.

Otvoritev banovinske razstave in vinskega sejma

Maribor, 10. maja. Danes ob 8 je v unionški dvorani otvoril v pokojeni minister Ivan Vesjenjak razstavo in vinski sejem. Uvodoma je pozdravil bana dr. Marušiča kot protektorja razstave, nadalje okrožnega inspektorja dr. Schaubacha, mestnega župana dr. Juvana, okrožnega načelnika dr. Ipavica in dr. Haina, polkovnika Radovanoviča kot zastopnika divizijskega generala v Ljubljani in mariborskega mestnega poveljnika, dalje pljuškega župana M. Brenčiča, sekcijejskega načelnika v kmetijskem ministrstvu Rankoviča, ing. Podgornika, načelnika kmetijskega oddelka pri banski upravi v Ljubljani, dr. Buča kot zastopnika vinogradov in sadjarjev savske banovine, zastopnika savske banovine Stipačiča in ing. Skabica ter številne zastopnike sosednje Avstrije, ki jih je pozdravil v nemškem jeziku. Nato je povzel besedo bana dr. Marušič in spregovoril sledeče:

Govor bana dr. Marušiča

»Spoštovana gospoda! Z izrednim zadovoljstvom mi je danes čast otvoriti prvo banovinsko razstavo v Mariboru. Čestitam iz vsega srca prirediteljem razstave, ki niso varčevali s trudom ter so z nesebično požrtvovalnostjo uspeli, da je danes v Mariboru otvorena prirediteljev, na katero so lahko ponosni. Ena najvažnejših panog vsega gospodarstva, predvsem za mariborsko okrožje, je naše vinogradništvo. Žal svetovna gospodarska kriza tudi nam ni prizanesla. Potrebno je, da naglasim dva glavna vzroka, katerih glavna posledica je bila, da je cena vinu občutno padla in da so navzlic nizki ceni kletih naših vinogradnikov še vedno polne. Ta dva vzroka sta svetovna nadprodukcija in zmanjšanje kupne moči konsumenta. Ako vzamemo ta dva vzroka v pretres, imamo možnost, da najdemo tudi sredstva, da vinsko krizo, ki tare naše vinogradnike, omilimo vsaj v toliko, v kolikor je to odvisno od nas samih in v kolikor ni ta kriza nujna posledica glavne gospodarske in politične krize, ki do temelja pretresa vso Evropo, da, ves svet. Ta sredstva so predvsem racionaliziranje naše vinske produkcije na ta način, da pristopimo h kvalitetnemu pridobivanju vina. Treba je zmanjšati vinogradniško površino ter uporabljati najboljše lege za vinograde, nasaditi najboljše trse in na ta način ustvarjati prvovrsten tip vin, katerim je potem treba dobiti odjemalce. Nerazveseljivo dejstvo je, da nismo od poslednje vinske kampanje, to je od avgusta 1930 do aprila letošnjega leta izvozili iz dravske banovine niti 10.000 hl, točno 9867 hl. Toda ne samo v inozemstvo moramo najti odjemalce naših vin, ampak tudi doma. Naša vina se lahko prištevajo med najboljša in najodličnejša v Jugoslaviji ter so kot taka najbolj sposobna za buteljnina vina. Zato je treba, da se razširi prodajanje naših vin po vsej državi.

Banska uprava si je bila svesta dolžnosti, katero ima napram našemu vinogradništvu. Mislim, da ni treba posebej poudarjati, da bo-

mo tudi v bodoče krepko stali ob strani našega delovnega ljudstva ter podpirali z vsemi razpoložljivimi sredstvi vse naše kmetijske gospodarske panoge, med katere spada v odlični meri naše vinogradništvo. Z nagradami za precepjanje samorodnih trt, s prispevki za nabavo trt, zlasti pa s podpiranjem našega vinogradniškega zadrugaštva, upam, da bomo v doglednem času dosegli vidne uspehe. Poudarjam tudi potrebo trgovske preorientacije našega kmetijskega zadrugaštva kakor tudi posameznih kmetijskih producentov, kajti samo oni je dober gospodar, kateri ne samo dobro prideluje, ampak tudi predvsem dobro proda. Za dosego teh ciljev, gospoda moja, je potrebno složno sodelovanje vseh prizadetih

Skupščina Glavne zadruga zveze

Split, 10. maja. Ž. Snoči se je vršil letni občini zbor Glavne zadruga zveze kraljevine Jugoslavije, kateremu je predsedoval minister n. r. g. dr. Anton Korošec. Prisotni so bili mnogostevni delegati iz vse države. Navzoč je bil zastopnik kmetijskega ministrstva, ban dr. Tartaglia in zastopnik splitske občine. Pred prehodom na dnevni red je pozdravil vse prisotne splitski podžupan Stojanov, v imenu Zadruga zveze v Splitu pa njen predsednik Mihačič. Predsednik dr. Anton Korošec je otvoril zborovanje in ugotovil, da je prisotno zakonito število članov. Prečitane so bile pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, predsedniku vlade, kmetijskemu, trgovskemu in socialnemu ministru. Nato je imel dr. Korošec pozdravni govor na vse navzoče, v katerem je poudaril pomen zadruga življenja po vojni, ki je moralo prestati težko krizo valutne nestabilnosti. Za časa inflacije so bile blagajne polne denarja in denar se je moral plasirati. Inflacija je škodovala zadrugaštvu, ker je takoj po njej prišla deflacija. Zveza je zaradi tega mnogo trpela, vendar se lahko vsako leto ugotovi, da smo napravili korak naprej. Stabilizacija dinarja je bila dosežena že pred nekaj leti,

Poročnik Waghorn, ki si je leta 1929. priboril Schneiderjev pokal, se je pri letalski nesreči nad Cambridge (Anglija) skušal rešiti s padalom. Padalo pa je odpovedalo in letalec je padel na tla smrtonevarno ranjen. Te dni je Waghorn v bolnišnici podlegel poškodbam.

ter usmeritev vseh naših energij proti enemu cilju. Takšno gospodarsko solidarnost naj manifestira tudi današnja razstava. In v tem znamenju mi je prijetna dolžnost, da proglašim prvo banovinsko vinarsko razstavo za otvoreno.

Ogled razstave

Nato so si gostje ogledali razstavo in pokušali posamezne vinske vrste. Na razstavi je bilo okoli 570 vzorcev. Razstavljene so bile tudi najmoderneje naprave, ki služijo vinogradnikom pri napredku in modernem urejanju vinogradov. Svoje izdelke ima na razstavi tudi tvornica za dušik v Rušah. V beli dvorani se je nato vršila južina, ob kateri priliki je g. Lovro Petovar izrekel vsem prav pristržno dobrodošlico.

Občini zbor vinarskega društva

Maribor, 10. maja. Včeraj popoldne se je vršil občini zbor Vinarskega društva za dravsko banovino, ki so ga delegati polnoštevilno posetili. Navzoč je bil tudi načelnik kmetijskega ministrstva Božidar Ranković, ing. Podgornik in drugi odlični gostje. Na občnem zboru so se obravnavale vse aktualne društvene in vinogradniške zadeve. Članov društva čez 2000 in 10 podružnic. V preteklem letu je društvo pritrčalo mnogo predavanj in tečajev. V »Kmetovalcu«, skupnem glasilu kmetijskih strokovnjakov, so za vinogradništvo rezervirane tri strani. Jutri priredi društvo izlet v Št. Ilj in Pekre.

danes lahko izrazimo veselje, da so storjeni že prvi koraki, da se dinar zakonito stabilizira. Sedaj lahko gledamo mirno v bodočnost, ker vemo, da imamo bazo, ki se ne more podreti. Mi smo prva organizacija, ki izraža svoje veselje nad dejstvom, da smo dobili možnost zakonito stabilizirati svojo valuto. Zadruga zveza vrši visoko misijo v ozdravljenju težkega gospodarskega stanja našega naroda. Nato je govoril dr. Korošec o kmetijskih šolah, o kmetijskih kreditih, nakar je bilo prečitano poročilo o delu Glavne zadruga zveze v preteklem letu.

Nato se je razvila diskusija, med katero je g. Voja Djordjevič referiral o mednarodni žitni konferenci, ki je bila v Rimu. Predlagal je resolucijo, kjer se poudarja, da se gospodarska kriza lahko reši z močno organizacijo žitnih producentov in kjer prosi zveza vlado, da poveri organizacijo žitne produkcije zadrugaštvu zvezam. Nato je govoril še don Franjo Ivanišević in drugi ter je bila končno sprejeta resolucija, v kateri se obžaluje, da dosejati še ni prišlo do sodelovanja med Privilegirano agrarne banko in Glavno zadruga zvezo.

Ugodni glasovi o našem posojilu

Praga, 10. maja. AA. Vsi praški listi komentirajo novo jugoslovansko posojilo in naglašajo njegove ugodne pogoje. »Prager Presse« prinaša članek pod naslovom »Uspeh jugoslovanskega posojila«. Najprej navaja v članku podrobnosti glede višine posojila, pogojev in upnikov, nato pa članek nadaljuje: »Če primerjamo pogoje, ki so bili zadnje čase postavljeni in sprejeti pri inozemskih posojilih v Franciji in če imamo pred očmi, da so danes druga mesta nedostopna za inozemske emisije, moremo zavezniški Jugoslaviji samo čestitati. To posojilo pomeni finančni uspeh, ki je tem pomembnejši, ker je pri njem treba izpolniti samo finančne obveze, obenem pa predstavlja to posojilo tudi velik političen uspeh.«

Pariz, 10. maja. AA. Vsi francoski listi prinašajo komunikate francoskega finančnega ministrstva o jugoslovanskem posojilu. »Petit Parisien« piše: Posojilo je podpisano po zaslugi in sposobnosti jugoslovanskega finančnega aranzmana je treba v precejšnji meri pripisati tudi prizadevanju Flandina na njegovem potovanju po Srednji Evropi. »Information« pravi: Posebno je treba čestitati Flandinu za doseženi uspeh, ki afirmira njegovo politiko. »Temps« piše, da je bila vest o sklenitvi posojila ugodno sprejeta na borzah, kar bo posebno koristilo srbskim državnim papirjem. Doseženi uspeh je v glavnem delo Flandina, ki je vodil pogajanja, in ki je s tem uvedel politiko zunanjih posojil, ki jo je definiral v svojem včerajšnjem govoru.

NEDELJSKI SPORT

Lep uspeh Primorja - Ilirija v Zagrebu premagana - Pričetek hazenskih tekem za državno prvenstvo

Primorje - Hašk 5:3 (1:1)

Prvenstvene tekme v Ljubljani niso ravno zelo prelepe. Kajti simpatični vratar Haška je dobil pri obrambi prodora Uršiča težjo poškodbo na glavi; da bi ubranil siguren gol, se je vrzel in noga Uršiča in dobil ob tej priliki udarec po glavi. Nesrečnica so odnesli nezavestnega z igrišča in odpeljali v bolnišnico. Kaj je z nesrečnim vratarjem, ko to pišemo, že ne vemo, stanje je pa resno. Sploh mislimo, da je bila cela igra igra na preostrem tonu, katerega sodnik g. Šneler ni znal ublažiti. Res, da je bila igra važna, vendar bi igralci marsikatero ostrost lahko opustili. Zlasti to, ako bi sodnik bil na mestu. Tudi mislimo, da bi ta težka poškodba lahko izostala.

Moštvo Primorja se je v celoti zavedalo velikega pomena te tekme, saj je bilo za prestiž slovenskega nogometa, katerega so ravno iz Ljubljane bližili po zagrebškem časopisu. Primorje se je v polni meri to tudi posrečilo. Zmaga nad Haškom je neoporečna in je plod marljivo igre vseh igralcev, ki so vedeli samo za eno — zmago! Vsa tehnika in rutina Haška ni pomagala, čeprav je imel dve tretjini igre v svojih rokah, te premoči ni znal izrabiti. Vedeži smo vnaprej, da Hašk s svojo igro ne bo uspel proti Primorju.

Hašk je predvedel naravnost vzoren pozicijski nogomet, brez potrebnega efekta. Sijajni tehničarji Leinert, Hltrec in še drugi so obvladali igro in žogo mojstrsko, toda za zmago je to pre malo. Reči pa moramo, da takega mojstra v obvladanju žoge kakor je Leinert v Ljubljani že dolgo nismo videli. Pa tudi drugače je zapustil Hašk najugodnejši vtis. Edina slaba točka v moštvo je Čindrič.

Primorje je to pot zaigralo kakor po navadi, marljivo in energično le, da so nekateri igralci takoj od začetka pričeli igrati malo preostro. Posledice seveda niso izostale in to so bile kar dve 11 metrovki, in lepo število kazenskih strelcev. Toda izborni članjina je vse držal, tudi dva gola sta zakrivila lastna igralca. Medtem ko je Hašk kombiniral je Primorje v energičnih potezih osvajalo teren in ustvarjalo vedno opasne situacije pred Haškovim golom. Vsi goli, ki jih je Primorje doseglo, so bili neubranljivi. Nasledel vseli napadov je bil Jug, ki je poškobil nevarne centre s krila. Ugajal je tudi Šenica kot srednji napadalec. V krilski vrsti je Štanič dostikrat podlegel Leinertu, zato se je skušal uveljaviti s fizično močjo. Igral je pa kakor ponavadi zelo marljivo in ta marljivost igra mu je dostikrat pomagala. Izborni je pa bil zopet stari Zenjak, ki je dosegel tudi krasen gol. V obrambi je bil veliko boljši Svetič, proti kombinatorni igri je bil Hasel brez moči. V ostalem je pa Primorje posvetilo vse svoje moči predvsem obrambi. Sijajna opera je bil pa Jančigaj.

Po večeršaji igri je Primorje priborilo dve važni točki in upamo, da tudi ne zadnji. Ako ne bi prišlo do še omenjenega slučaja z vratarjem Haška, bi bila večeršajna tekma prava manifestacija za naš nogomet. V Zagrebu bodo končno le uvideli, da so s podcenjevanjem našega nogometa šli malo predaleč.

Tekmi je prisostvovalo okoli 2000 gledalcev, ki so burno pozdravljali vsak uspeh domačih, niso pa štediti tudi s priznavanjem uspehov gostov. Mišlino pa, da bi za take tekme moral biti deliziran sodnik z večjo prakso. Dobro volje ne moremo odtekati g. Šnelerju, toda po dolgem od-

moru čez zimo, je bila ta tekma na vsak način remo odrekati g. Šnelerju, toda po dolgem odigranju popolnoma v oblasti. Po tekmi so pristali zmagovalnega moštva priredili velike manifestacije, ki jih je moštvo tudi zaslužilo. Priborilo je našemu nogometu prvi uspeh.

Concordia: Ilirija 3:2 (2:1)

Zagreb, 10. maja. Z. Za današnjo tekmo za ligino prvenstvo v Zagrebu ni vladalo posebno veliko zanimanje. Ilirija je igrala boljše in lepše kakor domači, ki so pa imeli v splošnem več od igre. Vendar so pa domači pred nasprotnikovim golom odvedali. Napačna igra Concordie ni zadovoljila. Bila je zelo slaba in samo slučaja se ima Concordia zahvaliti, da je zmagovala in dobila dve točki. Ilirija je predvedla zelo dobro igro in zapustila najboljši vtis. Radi dobre obrambe domačega moštva na si ni mogla izsiliti izravnanje, ki bi ga po vsej pravici zaslužila. Igrala je visoko igro na hitra krila. Obe krili sta daleko najboljša igralca, ki sta stalno ogrožala nasprotnikova vrata. Slabši so branilci. Tudi krilska linija ni bila enakovredna Concordiji.

Concordia je nastopila v sledeči postavi: Demič, Pavičič, Babič—Relič, Premrl, Löw—Martinović, Jazbec, Armano, Lulič, Praunspenger, Ilirija: Malič, Berglez, Strehovec—Unterreiter, Dekleva, Pogačnik—Pfeifer, Oman, Kosak, Žitnik, Doberlet. V prvem polčasu je Ilirija zabila gol že v prvi minuti. V 24. minuti je imela priliko za izravnanje, ko je Babič v kazenskem prostoru zagrešil roko. Vendar je Demič ubranil 11 metrovko z nogo. V 36. minuti je leva zveza Ilirije izravnala. V zadnji minuti pred koncem prvega polčasa je Concordia zabila iz očitne offside pozicije drugi gol. V drugem polčasu je padel tretji gol v 5. minuti. V 16. minuti preigra levo krilo Ilirije obrambo domačega moštva in zabije iz neposredne bližine drugi gol. S tem rezultatom se igra konča. Sodil je g. Rosenfeld.

Hazena

CONCORDIA (ZAGREB) : ATENA 11:5 (3:3).

Kar dve prireditvi za državno prvenstvo smo imeli večeraj; seveda na obe v nogometu, temveč tudi eno hazensko. V gosteh je bila zagrebška Concordia, ki je proti pričačovanju odnesla visoko zmago. Tako visoke zmage v hazeni niso nič novega, vendar je ta rezultat presenetil, kajti družina Concordie je nastopila brez treninga. Kar ni čudno saj takole za lase privlečeno državno prvenstvo se še ni vršilo. Pri nas je podvozna organizirala domače prvenstvo in že preden je to končano, se že vrše tekme za državno prvenstvo. Ker sodelujejo v tem tekmovalju najmočnejše družine, je naravno, da bo domače prvenstvo močno oškodovano, ako celo ne čisto onemogočeno.

Obe družini sta nastopili v običajnih postavah. Igra je pričela takoj od početka z ostrim tempom. Videlo se je, da igralke Concordie kolosalno obvladajo žogo in da je najboljši del družine napačna vrsta, čije igralke so ponovno nastopale v državni reprezentanci. Njih igra je naravnost zadivila vse gledalce. Tako energične in pri tem enostavne poteze naravnost na gol pokaže redko katera napačna vrsta. Vse akcije so bile izpeljane bliskovito, tako da izredno slaba krilska

vrsta Atene sploh do veljave ni prišla. Kolikor slabše so igrala krilke Atene, toliko sijajnejša je bila igra napada Concordie. Brez dvoma je to najboljša napačna vrsta v državi. Pa tudi način igre pri gostih je čisto drugačen. Vse stremi le za tem, žogo hitro oddati naprej. Pri Ateni smo pa opazili čisto drugačno igro. Mesto enostavnih potez smo videli, da so skušale posamezne igralke delati razne trike, s katerimi so seveda izgubile na času, in mnogo lepih prilik je ostalo zaradi predolgoga zadržavanja žoge neizrabljenih.

Po poteku igre je rezultat malo previsoko izražen, gre pa čisto na račun nemogoče krilske vrste, ki je samo gledala, kako Concordia igra. No pa tudi sodnik ni bil ravno najboljši. Nič manj kakor štiri gole je priznal, ki so nastali iz očitnih prestopov. Sploh je bil sodnik tudi v pogledu presojanja faulov slab. Na lepem igrišču Atene se je zbralo precej gledalcev, čeprav je bila reklama za to prireditev zelo skromna.

Mariborski sport

Železničar, mladina — Maribor 5:4 (5:3). Sodil je g. Jančič.

Maribor, rezerva — Železničar, rezerva 1:1 (0:0). Sodnik g. Kopic.

Ob 15 se je vršila prijateljska tekma med mariborsko Svobodo in sportnim klubom Amater iz Trbovelj, ki se je končala z 1:0 za Svobodo. Sodil je g. Bergant.

Tekma v tenisu: Rapid — Maribor 5:4.

Tenis

Japonska: Jugoslavija 3:0.

Zagreb, 10. maja. AA. V teniškem prvenstvu za Davisov pokal je danes Japonska zmagala proti Jugoslaviji 3:0 in s tem izločila Jugoslavijo iz nadaljnjega tekmovalja.

Na igrišču zagrebškega ATK se je danes igrala double Saitoh in Kawaia proti Schaeferju in Kukuljeviču. Japonec sta zmagala 8:6, 3:6, 8:6, 6:3. Naša zastopnika sta bila izredno odprta in če bi bila v tretjem setu, ko sta že vodila 5:3, izkoristila lepo priliko, bi bila mogla zmagati. Če bo vreme ugodno, se odigrata jutri še poslednja dva singla, čeprav je Jugoslavija že z današnjim dnevom izločena iz nadaljnjega tekmovalja za Davisov pokal. Občinstva je bilo okoli 1200, kar pomeni izredno velik posej.

Sarajevo, 10. maja. Z. Ob ogromnem zanimanju gledalcev — na nogometnem igrišču se je zbralo nad 5000 ljudi — se je danes vršila nogometna tekma med Slavijo in belgrajsko Jugoslavijo. Zmagala je Slavija z 2:0 (2:0).

Zagreb, 10. maja. Z. Danes so se tukaj nadaljevala tekmovalja v tenisu za Davisov pokal med igralci Japonske in Jugoslavije. Zmagali so Japanci s 3:0.

Belgrad, 10. maja. Z. Tekme za prvenstvo lige med belgrajskim Sokolom in skopljskim Jugom je končala z 1:1.

Belgrad, 10. maja. Z. Ostale prvenstvene tekme so se končale tako-le: V Novem Sadu Nak — Radnički 4:1, v Pančevu B. S. K. — Vojvodina, Novi Sad 3:0, v Babu Mačva — Obilič iz Vel. Bečkereka 1:0.

Osiijek, 10. maja. Z. Prvenstvena tekma za ligo med subotičkim Sandom in osiješkim Gradjanskim je končala z 2:0 za Gradjanskega.

Ilustracije V. številka je izšla in prinesla kot glavni šlager novost, da je vsa posvečena enemu problemu oziroma pokrajini. To pot slovenski Stajer ki, kar bo v tej obliki in obdelavi vsekakor močan poudarek in pripomeč za boljše poznavanje teh — recimo najstarejših slovenskih tal. Sodelovali so pri tej številki vsi očitni kulturni in javni delavci iz Celja, Ptujja, Maribora, inenoma: Meško, Samec in Glaser s posvetili in pesmimi, prof. dr. Savnik objavlja v članku »Severovzhod Slovenije« geografske in etnografske podatke, slede zgodovinski datum trih Majerskih prestolice, članek o studijskih knjižnici v Mariboru (J. Glaser), izrpen esej dr. Stelata o umetnosti na severovzhodu Slovenije, R. Rehar piše o duhovnem razvoju Maribora, M. Šramel o sodobnem Mariboru, D. Gorinšek referira o mariborskem gledališču, general R. Maister riše dramatsko najkrasnejši in najsrečnejši dan svojega življenja 1. novembra istega leta. Slede članki o zgodovinskem društvu v Mariboru, Celje nekdanj-sedaj in prihodnjic, Založništva in knjige, Slovenska krajina (dr. V. Bohinec), Prleki (F. Baš), Ptuj (Fr. A. Remec), Remec o sebi, Izlet na Pohorje (J. Kovačič), Pierrot in kolomina v Halozah (B. Orel), nadaljevanje romana — vse spremljano z razkošjem izvornih slik, da človeku ne preostaja drugega kot brati in gledati.

Nova verzija o smrti prestolonaslednika Rudolfa

Köln, 9. maja.

Današnja Kölnische Zeitung objavlja poročilo profesorja dr. Marxa pod naslovom: »Resnica o smrti prestolonaslednika nedvojnega Rudolfa«. Profesor Marx, ki je bil od leta 1896 do 1899 profesor klasične filologije na dunajski univerzi, se sklienje v svojem poročilu na dosedaj še popolnoma neznan vir in sicer na protokoli državnega pravdnika Edlena v Langer, ki je tedaj vodil preiskavo. Ta mu je povedal vsebino protokola in pozneje tudi avtentične izjave nekoga rimskega kardinala.

Po teh podatkih je bil prestolonaslednik Rudolf ponoči 29. januarja 1889 v Mayerlingu umorjen in sicer je bil morilec neki kavalir, ki

Turčija se udeleži evropske konference

Angora, 10. maja, tg. Turška vlada, ki se prvotno ni hotela udeležiti evropske konference, je sedaj sklenila, da se je udeleži. Turški zunanji in gospodarski minister odpotujeta v ponedeljek iz Angore. Turčija se je k temu odločila zato, ker je dobila vesti iz Pariza, da bosta francoski in angleški delegat prišla v torek v Angoro radi obnove pogajanj o dolgovih.

Ugoden vtis Curtiusovega govora

Paris, 10. maja, tg. Včerajšnji govor nemškega zunanjega ministra dr. Curtiusa je bil sprejet v Parizu zelo dobro, kjer so z zadovoljstvom vzeli za znanje, da je Nemčija pripravljena preučevati vsak protipredlog o nemškoavstrijskem carinskem narču. Tako piše »L'Ouvrier«, da je najboljšje sredstvo, protiviti se priključitvi Avstrije, to, da se najde boljši načrt. »Paris Midi« vidi, da je po spravilnosti dr. Curtiusa možen dober konec ženevskih pogajanj. Smatrali je torej, da bo nemška vlada v Zenevi lojalno skušala s francoskimi delegati najti možnost sporazuma, ki bi brez oškodovanja nemškega prestiža končal spor. Nemčija seveda ne bi umaknila svojega načrta, piše list, toda v Nemčiji smatrajo za ugodno rešitev, če bi bilo možno njihov carinski načrt unije združiti z Briandovim protinapravo. »Liberte« piše, da so sedaj vrata za pogajanja odprta. Te srečne spremembe se je treba veseliti, ker se bo sedaj na ženevskem zasedanju morda vendarle dosegla evropska unija.

Zaprisega rekrutov v Belgradu

Belgrad, 10. maja, l. Danes dopoldne se je vršila vsakolika slovesna zaprisega rekrutov belgrajske garnizije. Zaprisego je 6485 rekrutov. Svečanost se je vršila na Banjici in so ji prisostvovali poveljnik Belgrada, armadni general Vojslav Tomić, vršilec dolžnosti poveljnika kraljeve garde, general Ljuba Maksimović, poveljnik konjeniške brigade kraljeve garde, general Radko Raketić. Na prisostvo rekrute je imel svečan nagovor vršilec dolžnosti poveljnika donavske divizije, general Stanković. Nato je govoril rekrutom tudi minister vojke in mornarice, armadni general Stojanović.

Dr. Seipel - častni doktor prava

Dunaj, 10. maja, j. V veliki slavnostni dvorani dunajske univerze se je vršila svečana promocija bivšega zveznega kancera dr. Ignaca Seipla za častnega doktorja prava.

Gora se pogreza

Carigrad, 10. maja, tg. Anatolskemu mestu Isparti severno od Adalije proti velikim nevarnost. Radi potresov so se začeli premikati ogromni peščeni bregovi gore Kumtepe južno Isparte in zasuli reko, katere teče skozi Isparto. Električna centrala in druge vodne naprave so ustavljene. Krajevne oblasti se trudijo, da odvrnejo nesrečo od mesta.

Pod vlak se je urgla

Belgrad, 10. maja, l. Snoci okoli 7 je izvršila samomor učenka VIII. razreda nemške gimnazije v Belgradu Anka Antonović. Urgla se je pod potniški vlak v neposredni bližini Topčiderja. Vzrok samomora je nespah v šoli. Svojim staršem je pustila na mizi pisno, v katerem se poslavlja od njih.

Za dve marki - izdajalec

Berlin, 10. maja, j. Včeraj so aretirali v Beeskowu nekoga podčastnika 9. konjeniškega polka radi sumu špijonaze. Mož je padel v roke tajnemu agentu neke tuje države in je upal, da bo s svojo špijonazo ogromno zaslužil. Toda zmotil se je, zakaj do sedaj je prejel kot honorar šele dve marki.

Panika med cirkuško predstavo

Lev skoro raztrgal krotileca

Budimpešta, 10. maja, j. V nekem malem cirku so se predinočnjim pri večerni predstavi odigral razburljiv prizor. Levji krotilec Ladislav Koczka je hotel pokazati neko dresuro in je v ta namen stopil v levjo kletko. V tem trenutku pa se je navadil nanj lev in ga z več udarci s šapo težko ranil. Med gledalci je nastala silna panika. Le s težavo so ostali krotilec pomirili leva in izrgali iz njegovih šap nesrečnega. Koczko so takoj prepejali v bolnišnico, vendar je malo upanja, da bi ostal pri življenju.

Težka nesreča na igrišču „Primorja“

Ljubljana, 10. maja.

Pri današnji nogometni tekmi za prvenstvo lig med ljubljanskim ASK Primorje in zagrebškim Haškom se je proti koncu drugega polčasa pripetila težka nesreča, ki bo morda imela katastrofalne posledice za življenje mladega sportnika. Nesreča se je zgodila z bliskovito naglico, zato zaenkrat še ni mogoče popolnoma točno poročiti, kako se je izvršila. Vsekakor pa se da že sedaj mirno reči, da je bila to le nesreča in nič drugega.

Proti koncu drugega polčasa, ko je bil tempo igre zelo oster, je nenadoma dobil žogo igralec Primorja Uršič in jo z veliko brzino peljal po levem krilu proti Haškovemu голу. Pripeljal jo je približno do pet metrov pred gol. V tem trenutku pa se je golman Haška Stojan Starec vrzel na žogo in jo prijel. Uršič, ki je bil v silnem zaletu, se seveda ni mogel ustaviti, in je njegova noga me-

sto žoge zadela Starca v senca. Starec je takoj padel v nezavest. Priskočili so takoj njegovi soigralci in več gledalcev, ki so ga skušali z umetnim ožbijanjem spraviti k zavesti. Toda ni se jim posrečilo. Brž so nato poklicali osebni avto, ki ga je prepejal v bolnišnico. Stanje ponesrečenega Starca je zelo težko in se do sedaj ne va, ali bo ostal pri življenju ali ne. V trenutku, ko to pišemo, je njegovo stanje še neizpremenjeno. Na vsak način pa, četudi bo ostal pri življenju, bo imela ta poškodba najbrže težke posledice za njegovo življenje. Udarec je bil tako silen, da se je čulo daleč naokrog, kako je pošlo.

Mladi ponesrečeni sportnik je eden najboljših vratarjev Jugoslavije, kar je pokazal tudi pri današnji tekmi, le žal, da ga je pri skoro preveč vnetem delu za barve svojega kluba zadela strašna nesreča, ki morda utegne za vedno uničiti njegovo sportno kariero.

Najbolj nevarna strupena kača

Dunaj, 9. maja.

Ze nekaj dni jo imajo v tukajšnjem naravoslovnem muzeju. Je to nad tri metre dolga naja bunjarus, strah Sumatre in najnevarnejša strupena kača sveta. Na Dunaj jo je prinesel znani dunajski prirodopisec in zdravnik dr. Kopstein, ki je na lastne oči videl, kako je pila nekega japonskega krotileca kač, ki se je po svoji predstavi hotel okopati v nekem jezeru. Ta krotilec se je smatral za imunega proti kačjemu piku in ga je v resnici že piličo več strupenih kač, ne da bi mu kaj škodovalo. »Naja bunjarus« pa ga je pila v zapesti in je bil v nekaj minutah mrtel. Pred smrtjo je trpel strahovite bolečine. Dr. Kopstein je nato to ogromno kačo prinesel v špiritu na Dunaj.

»Naja bunjarus« pa ni samo najbolj strupena kača sveta, ampak je tudi najbolj razdražljiva. Večina strupenih kač izgine, če vidi, da se jim približuje človek, ta pa se mu takoj postavi po robu in gorje onemu, kateremu se zapitijo v meso njeni ostri zobje. Ne napada pa samo ljudi, ampak tudi vole in konje. Poleg tega tudi ne prizanaša manjšim kačam in se posebno rada spravi na tako-

zvane »kokoške kače«, ki jih je na Sumatri v izobilju in niso strupene. Preživlja se največ s podganami, rada pa ima tudi kokoši in se radi tega večkrat priplazi v človeške naselbine. Pred dvema letoma se je v neki malajski vasi na Sumatri odigrala tale žalostna igra: Neki kmet je sredi noči zaslišal v kokošnjaku ropot. Vstal je in se s prižgano lučjo podal tja. Pred kokošnjakom je zagledal dva eksemplarja omenjene kače. Poklical je ženo, prijel za palico in ravno hotel udariti po kačah, ko se je v hipu ena izmed njiju pognala kvišku in ga pila v roko. Njegova žena mu je priskočila na pomoč, toda v istem trenutku je tudi njo zadel smrtonosen pik. Mož in žena sta se še z veliko muko zavlekla do sosed, kjer pa sta v nekaj minutah po strašnih krikih podlegla strašnemu strupu.

Družba „ILIRIJA“ Premog
Dunajska cesta št. 46 Drva
Telefon: 2820 Koks

Krasen pogreb Ivana Kregarja

Ljubljana, 10. maja.

Lepo popoldne majske nedelje je tvorilo primeren okvir današnji veličastni zadnji poti uglednega in splošno spoštovanega našega somesčana Ivana Kregarja. Ze pred 5. uro popoldne sta bili Poljanska cesta in Zrinjskega ulica zastavljeni z velikimi množicami občinstva. Čeprav je velik del ljubljanskega prebivalstva danes odšel na izlete, vendar je kljub temu bila udeležba pri pogrebu prav ogromna, kar dovolj kaže, kako velik ugled je užival pokojnik v vseh slojih prebivalstva.

Krsto s pokojnikovi truplom je blagoslovil g. šentpeterski župnik Petrič ob asistenci tih drugih duhovnikov. V imenu Jugoslovanske obrtniške zveze, v imenu Zbornice za TOI in v imenu pokojnikovih prijateljev ter tovarišev se je od pokojnika poslovil g. Iv. Ogrin. Poudaril je: Veno za Tvoje delo na našem gospodarskem polju in med našimi obrtniki. Bil si naš voditelj, naš učitelj, ustanovitelj si zadruga in deloval v njih, tako n. pr. v Rokodelskem domu, v Obrtno-pospeševalnem zavodu, Kreditni zadrugi, davčnih komisijah, banovinskem in občinskem svetu, v prosvetnih organizacijah in drugod. Veliko pa je bilo tvoje delo v naši največji gospodarski instituciji, v Zbornici za TOI. To delo ni bilo lahko, temveč trudapolno in pogosto si žel mesto hvale neuhvaležnost ali celo preganjanje. Veliko si storil za posameznike, dostim si delil podpore, zanje interveniral, jih priporočal in jim svetoval. Bil si vedno odkrit značaj, poln humorja in poln milobe, le dobro si hotel vsakemu, le dobro si delal. Nikdar ne bomo pozabili Tvojega dela. — Za govorom je pevsko društvo »Ljubljana« zapelo pretresljivo »Človek, glej!«

Nato se je razvil krasen žalni sprevod po Poljanski cesti, čez Zmajski most, po Resljevi cesti, Komenskega ulici in Vidovdanski cesti do pokopališča k Sv. Križu.

Na Martinovi cesti je bila pokojniku na njegovi zadnji poti v čast razsvetljena tudi Madona v hiši pokojnikovega prijatelja K. A.

Kregarja. V sprevodu so šli za križem in žalno zastavo najprej otroci iz Marijanišča, Lichtenurna in drugih zavodov. Zatem je močna deputacija uslužbenecv cestne železnice v uniformah nesla krasen venec mestne občine, nakar so sledila nekatera katoliška društva z zastavami Prosvetne zveze, šentpeterske Prosvete in Rokodelskega društva. Poleg teh društev je bila korporativno zastopana tudi »Ljubljana«. Tik pred duhovniškim vozom je šla še skupina frančiškanov, za katerimi so nesli dvoje pokojnikovih odlikovanj.

Tik za krsto so šli sorodniki, med temi tudi oba sinova, od katerih je eden, mornariški častnik, prišel na brzojavni poziv šele danes v Ljubljano iz Dalmacije. V sprevodu so bile zastopane skoraj vse oblasti in korporacije ter organizacije. Tako so šli za krsto podban dr. Pirkmajer z banškim svetnikom Voučino, predsednik Zbornice za TOI g. Jelčin, podpredsednik g. Ogrin in generalni tajnik dr. Windischer, dalje mestni župan dr. Puc in podžupan prof. Jarc z vsem občinskim svetom, številno magistratno uradništvo z direktorjem dr. Zarnikom na čelu, načelstvo in uradništvo Ljudske posojilnice, zastopniki naših denarnih zavodov z generalnim direktorjem dr. Slikarjem na čelu, zastopniki združništva, posebno častno pa je bilo zastopano ljubljansko obrtništvo. V sprevodu so šli dalje komisar OUZD dr. Miha Krek, predsednik Pokojnin. zavoda g. Vrtovec, predsednik Kat. tisk. društva dr. Pečjak, bivši oblastni komisar dr. Natlačen, minister n. r. prof. Sušnik, bivši prosvetni šef dr. Capuder, glavni urednik »Slovenca« dr. Abčič in ravnatelj uprave »Slovenca« g. Rakovec. V posebno častnem številu je bila zastopana duhovščina. Tako so šli za pogrebom stolni kanoniki gg. Nadrž, dr. Stroj, dr. Klinar, dr. Opeka itd.

Občinstvo je na vsej dolgi poti tvorilo žalnemu sprevodu časten spalin. V cerkvi na pokopališču je »Ljubljana« zapela pokojniku še »Gospod, usliši nas,« na grobu pa žalostinko »Nad zvezdami«.

Pokojniku naj sveti večna luč!

Florijanova nedelja

Ljubljana, 10. maja.

Današnjemu nedeljskemu dopoldnevu so dali značilnost predvsem gasilci, ki so se spomnili svoje davne tradicije ter svojega patrona, varuha pred požarom, sv. Florijana. Njegov god je bil v ponedeljek in tedaj so ga počastili ljubljanski dimnikarji, ki si ga z gasilci dele za patrona. Danes pa so ga počastili ljubljanski in okoliški gasilci. Okoli petsto gasilcev ljubljanske gasilske župe se je zbralo davi pred osmo uro na Krekovem trgu. Od tam so odkorakali v strunnih vrstah po glavnih ulicah k cerkvi sv. Florijana. Gasilce je vodil g. Richard Engelsberger, ker je zvezni starosta g. Josip Turk odsoten. V gasilskem sprevodu sta korakali dve godbi — godbo »Zarje« je vodil kapelnik g. Dolinar.

Zanimanje je zlasti vzbudila med občinstvom skupina približno 40 gasilskih naraščanjnikov z Barja. Mali gasilski so prav strumno korakali po cesti v sprevodu.

Pri sv. Florijanu je daroval službo božjo gasilski kurat g. kanonik dr. Mihael Opek. Po službi božji so gasilci odkorakali nazaj na Krekov trg, kjer so defilirali pred zastopnikom zveznega staroste g. Engelsbergerjem. Na zbrane gasilce je imel lep nagovor zvezni tajnik g. Pristovšek. Zahvalil se jim je za lepo udeležbo, obenem pa jih je pozval k vztrajnosti in pa naj marljivo vežbajo vse leto. Za njim je govoril načelnik ljubljanske župe g. Ivan Zupan. Ta se je tudi zahvalil gasilcem za dosedanje delo, obenem pa jih je pozval, naj bodo stalno pripravljene, kadar jih pokličejo njihovi voditelji, ker ti jih kličejo le v najvažnejših zadevah. Lejos bi se gasilci tudi prvi udeležili »Gurgjevega uranka«, pa jim je to preprečil dez. Obema govornikoma so gasilci odvrnili s krepkim gasilskim pozdravom: »Na pomoč! Za tem so se gasilci razšli.

Medtem ko so gasilci danes slavili sv. Florijana, je Ciril-Metodova družba slavila tudi že tradicionalno jurjevanje na Gradu. Imela je srečo, zakaj čeprav vreme ni bilo najbolj solučno, vendar vsaj deževalo ni. Jurjevanje je privabilo zelo mnogo ljudi na Grad. Nam take vrste jurjevanja ni več. Vse preveč je podobno običajnim veselicam in le premalo pristnemu dolenskemur jurjevanju. Nekaj narodnega duha bi bilo le dobro unesti v tako jurjevanje.

Drugi pomembnejši dogodkov v Ljubljani čez dan ni bilo. Ponoči, okoli 1 je v bolnišnici umrl žrtev krvavega spopada 26 letni Franc Satler, hlapec pri Jakobu Golji v Trnovski

ulici t. Tega so v noči od prejšnje nedelje na ponedeljek napadli v Trnovskem pristanu neki fantje in eden od teh je sunil Satlerja z nožem v trebuh ter mu povzročil zelo nevarno rano. Satler je bil prepeljan v bolnišnico. Ali zdravnik ga vkljub vsemu trudu niso mogli rešiti in je točno šest dni po spopadu umrl. Napadalec, neki I. B., je bil kmalu izsleden in aretiran. Sedaj se bo moral zagovarjati pred sodiščem zaradi uboja.

Edina ponesrečenka, ki je bila danes sprejeta v bolnišnico, je bila 56 letna Marija Brecljnik, občinska uboga iz Vizmarij pri St. Vidu. Ta je danes padla in si zlomila desno nogo. »Ljubljana« ima pevsko vajo v torek zvečer.

Koroški prvorobitelj Fr. Grafenauer v Ljubljani

Klub koroških Slovencev v Ljubljani hoče naknadno skromno proslaviti prezrto Grafenauerjevo 70 letnico z lepim pevskim večerom koroške pesmi v sredo 13. maja ob 8 zvečer v dvoranu »Delavske zbornice«.

Koroški prvorobitelj in Irpin, bivši poslanec g. Grafenauer pride v Ljubljano ter se udeleži koroškega večera osebno. Gospod Grafenauer je bil zadnje čase ludo bolan, a je zdaj dobro okreval. Na koroškem večeru bo koroški pevski zbor prednašal samo koroške narodne pesmi. Ze zaradi lepih koroških pesmi in pa našemu sivolasemu borcu Grafenauerju na čast je dolžnost vseh zavodnih ljubljancev, da se udeleže Grafenauerjevega večera.

Drugi dan, v četrtek 14. maja ob 3 popoldne bodo igralci s Koroške igrali v dramskem gledališču koroško narodno igro »Miklovo Zalo«. Tudi na to igro vabimo ljubitelje gledališke umetnosti.

Po Jugoslaviji

Neurja v raznih krajih države

Iz raznih krajev države prihajajo poročila o strašnih neurjih, ki so v zadnjih dneh obiskala posamezne kraje. V mnogih krajih so divjale že prave polne nevihte z nativi, točo in strelo. Tako je toča uničila skoro vse posevke v okolici Slavenskega in Bosanskega Broda, dalje v okolici Cakoven, kjer je padala toča, debela kot golobje jajce. V okolici Križevcev je predvečernjim padala tako gosta toča, da je v nekaj minutah popolnoma pokrila tla in uničila vse cvetlove na sadnem drevju. Povzročila je tudi veliko škodo v vinogradih. Tudi Novo Gradsko je obiskala toča med gromom in bliskom ter povzročila veliko škodo na polju in drevju. V Dugem selu je divjal te dni tak vihar, da je porušil kupolo s starodavne cerkve sv. Marjine. Med strašnim treskom je zgrnela na tla. Tudi strela je zahtevala letos že celo vrsto žrtev. Ni ga dneva, da ne bi poročali listi o kakem smrtnem slučaju strele. Večinoma so dosedanje žrtve strele kmetski delavci in delavke, ki jih nevihta zaloti na odprtem polju in nimajo prav nobenega zatočišča. Pa tudi že več požarov so letos povzročile strele.

Pred smrtjo sežgala moževe prihranke. V Velikem Bečkereku se je te dni zgodil nenavaden slučaj družinske zaloigre. V hiši Ivana Nemeta je ležala bolna njegova žena Anica. Te dni je naenkrat zaslužila, da bo umrla. Planila je s postelje in odprla omaro, kjer je imel mož shranjen svoj prihranek v višini 20.000 Din. Pograbila je bankovec in jih sežgala. Ko je prišel mož in videl, da je sežgala že skoraj ves denar, jo je vprašal, zakaj je to napravila. Odvrnila je: »Zato, da ne boš ti po moji smrti s tem denarjem dobro živel!« Mož se je seveda razjezil in jo začel zmerjati, nakar je žena dobila srčen napad in takoj izdihnila.

Stomilijonsko posojilo zagrebške občine. Finančni odbor zagrebškega občinskega sveta je na svoji seji v soboto med drugim sprejel tudi sklep, da najame pri zagrebških bančnih zavodih posojilo v višini 100 milijonov Din.

Predzgodovinske najdbe v severnem Banatu. Iz Velike Kikinde poročajo: Učitelj Ivan Schaffer iz Mokrina je pred nekaj tedni začel kopat v okolici svoje vasi in je pri kopanju našel mnogo izredno zanimivih predmetov iz neolitske dobe. Ze dalj časa je znano, da se nahajajo v okolici Mokrina številne naselbine iz neolitske dobe. Do sedaj so v okolici Mokrina odkrili pet takih naselbin. Schaffer je našel več dobro ohranjenih loncev, veliko kladivo, preprosto žlico, nakit iz zobovja divjih živali itd. Čeprav nima na razpolago zadostnih sredstev za kopanje, se je vendar odločil, da bo po četvi nadaljeval z izkopavanji, ker je prepričan, da bo našel še na dragoceno odkritja.

Dunajska vremenska napoved: Oblačno, deževje, hitro padanje temperature.

Mariborska nedelja

Maribor, 10. maja.

Ze v zgodnjih urah so ozivle ulice. S prvimi vlaki so prilijali iz vseh strani udeleženci vinarskega kongresa, vinske razstave in sejma.

Poznalo se je tudi, da je bila današnja nedelja posvečena našim materam. Vedrih obrazov so otroci nosili cvetje in šopke, da jih poklonijo na oltar matere ljubezni. Popoldne pa je občinstvo napolnilo gledališče, kjer je mladina pripravila materam v skrbno nastudirani igrici Grošljevc »Dve Marijki« pristrčno proslavo.

V Cankarjevi mečanski šoli je predpoldne Mariborska pedagoška centrala zborovala in določila nove smernice svojemu pokretu.

Ob pol 2 zjutraj si je prerezala 50 letna delavka, Ana Kaube, stanujoča v Zagati 3 na Teznu, žile na levi reki, hoteč si končati življenje. Se pravočasno so domači opazili njen korak ter jo pripeljali na rešilni oddelček, ki je obupanki nudil prvo pomoč. Vzrok poskusa je bilo težko stališče, ker se je kot skromna delavka komaj preživljala.

Ob pol 5 zjutraj je skočil z dravske brvi v Dravo 45 letni brezposelni hlapec Karl Mok. Ljudje, ki so šli zjutraj k maši preko glavnega mosta, so videli človeka, oblečenega in s klubkom na glavi, boriti se z deročo vodo in čuli klic na pomoč. Obvestili so stražnika, ki je odhitel na desni breg Drave pod kaznilnico ter polegnil s pomočjo nekega kaznilniškega paznika iz vode nesrečnega, ki se je ob bregu lovil in prijel na vrbovje. Nezvestnega je rešilni oddelček prepeljal v splošno bolnišnico. Kaj je nesrečnega gnalo, da je skočil v vodo, se ne ve.

Smrtna kosa. V splošni bolnišnici je umrla zasebna uradnica Marija Černe, stara 25 let. Pogreb bo v torek ob 15 iz urtvašnice na mestno pokopališče v Pobrežju. Blag ji spomin!

Pogoj za zdravje rodbine je čisto perilo. Kakor mleko belo bo postalo, če ga boste dosledno prali s pravim terpentinovim milom Gazela.

Ona: »Večina žensk pozna skrivnosti srečnega življenja.«
On: »Ne verjamem!«
Ona: »Zakaj ne?«
On: Ker bi potem to ne bila več skrivnost...«

Na severnem tečaju se hosta srečata. Dr. Eckenier je podpisal pogodbo, po kateri bo zrakoplov »Graf Zeppelin« letošnje poletje odletel na znanstveno ekspedicijo na severni tečaj in se tam, seveda, že bo srečal mila, srečal s podmornico »Nautilus«, ki jo bo vodil Američan Hubert Wilkins. Na sliki vidimo zgoraj podmornico »Nautilus« in Huberta Wilkinsa, spodaj pa dr. Eckenierja in »Grafo Zeppelina«.

Peter Pong:

Denar pod mizo

Sedel sem v kavarni za okroglo marmornato mizico v kotu. Pogreznjen v misli, zakaj imel sem polno skrbi. Mislil sem in mislil tako dolgo, da sem na tleh pod mizo zagledal srebrnik za tri marke.

Ze v otroških letih sem večkrat slisal: Če zagledaš na tleh novic, stopi nanj z nogo. Tako sem tudi napravil. Prvič v svojem življenju sem uvidel, kako je to praktično. In koristno: nobenemu človeku ne more niti malo priti na um, da leži pod mojim čevljem denar.

Sklenil sem, da bom tako dolgo držal nogo na srebrniku, da bo moj sosed na nasprotni strani mize plačal in šel. Potem pa bom slučajno iztegnil roko proti tlem in nevidno spravil srebrnik v desni žep. Da, tako bom napravil.

Toda moj sosed ni hotel plačati in izginil. Nasprotno, počasi je srkal svojo kavo in sanjavo kadil slabo cigaro. Čez pol ure si je naročil konjak. Čez eno uro še enega. In čez poldrugo uro tretjega.

Medtem sem jaz našel v nekem žepu kos svinčnika in na malem listku začel računati, kaj vse si bom lahko privoščil za srebrnik, ki leži pod mojim podplatom. Izbral sem razne stvari in sprotil račun. Toda dolgo mi ni šlo skupaj. Naposled sem sklenil, da si kupim kozarec marmelade, par nogavice, 25 cigaret in poltrd ovrtnik. Natančno tri marke bo stalo vse skupaj.

Zdajci pa je moj sosed vrgel svoj pogled pod mizo. V naslednjem trenutku je pobledel in začel s preli nervozno bobnati po marmor-

nati plošči. Nakar je zopet pogledal nizdol in s sumljivim zanimanjem ogledoval moje noge.

Vprašal sem ga: »Čemu fiksirate moje čevlje? Ali so morda umazani? Ali mi morda kuka kakšen trak izpod hlač?«

»Nikakor ne. Ne to, ne ono... toda veste,« je čeljal, »pred nekaj časa je ležal... hm... srebrnik za tri marke...«

Sklonil sem se, dvignil čevlji in mu ga pokazal: »Evo ga!«

»Da, da!«

»Ste ga vi izgubili?«

»Ne!«

»Kaj pa hočete potem prav za prav?«

»Kaj hočem? Našel sem ga, ker sem ga prvi zagledal.«

»Čemu ga pa potem niste pobrali ali pokrill z nogo, kakor sem napravil jaz?«

»Hm, počakati sem hotel, da boste vi plačali in šli. Toda vi niste plačali in ne odšli, nego ste medtem računali.«

»Da, medtem sem računal in izračunal, kaj vse si bom kupil za nj. Kupil si bom kozarec marmelade, par nogavice, 25 cigaret in poltrd ovrtnik.«

»Tako pa ne pojde, dragi gospod! Se boste morali pač zadovoljiti samo z marmelado in nogavicami. Nameraval sem namreč za ta srebrnik spiti šest konjakov. Tri sem že spil.«

Ne bom popisoval mesanih občutkov, ki so me navdajali takrat. Vendar sem se premeoval in mi je naposled celo padla v glavo dobra misel.

»Veste kaj, sem predlagal svojemu nasprotniku, »razdeliva si bratsko najdeni denar! Vi dobite poldrugo marko in jaz poldrugo marko in vse bo v redu.«

Nasprotnik je po kratkem premisleku poklical natakarja: »Natakar, izmenjajte nama tri marke!«

Natakar je menjal, moj sosed pa je z denarjem, ki mu ga je dal natakar, plačal in šel.

Nekaj časa sem še obsedel. Nato pa sem hotel spraviti poldrugo marko v žep, kjer sem imel, preden sem stopil v kavarno, srebrnik za tri marke. Toda tega ni bilo več v žepu. Namesto njega sem otipal luknjo. Skozi to luknjo mi je padel na tla srebrnik za tri marke, ki sva si ga malo prej s sonajditeljem bratsko razdelila...

»Ali so vsi ti otroci tvoji?«
»Ne, kaj pa vendar misliš — mojih je samo dvanaest.«

Trnjeva pot ženijalnega izumitelja

Pred 25 leti (30. aprila 1906) je umrl genialni izumitelj Charles Tellier, početnik industrije mraza, v starosti 85 let v največji revščini. Ko se mu je posrečilo umetno pridobivati mraz, je tik pred svojo smrtjo skušal tudi toploto odvzeti atmosferi in z njo pridobivati energijo. Bil je mogočen instinkt, ki ga je vedno silil k novim raziskavanjem in iznajdbam — izumiljal je, kakor so drugi dihal. Njegov življenjepis je najboljši dokument za psihologijo iznajditelja.

Z 22 leti je bil Tellier trgovski potnik in je s svojim delom vzdrževal številno družino. Njegova znanstvena izobrazba ni presežala izobrazbe navadnega trgovskega potnika. Kariera, ki jo je napravil, je bila pot trpljenja. S 23 leti je izumil prvi svoj izum: števec za kočijaže, koliko poti so prevozili. Pa so pariški fijakarji soglasno odklonili njegov izum, ki je bil prav za prav prvi taksi-meter. To je bilo l. 1851. Drugo leto je izumil posebne vrste trnek za ribolov. Ta se je obnesel, toda iznajditelj ni dobil za to nič. Še istega leta je sestavil motorni čoln, ki ga je pogajal amonijak. Našel je kapitaliste, ki so dali kapital, in l. 1854 bi se imel že vršiti na Marni prvi poskus. Nastal pa je velik vihar, ki je odtrgal čoln od obrežja in ga raz-

bil in z njim načrt nesrečnega iznajditelja. L. 1855 je pod Napoleonom III. napravil načrt, kako osušiti podzemne kanale. Rekli so mu, da je prišel prepozno, ker je kanalska mreža že izvršena. Drugo leto je napravil načrt, kako bi se ta kanalska mreža lažje izpraznjevala s stisnjenim zrakom. To pot so mu rekli, da je prišel prezgodaj, ker kanalov, ki so jih komaj zgradili, ne nameravajo še spustiti v zrak. Potem je iznašel zavoro, ki je v hipu ustavila drveči vlak. Sestavil je plinski motor, ki je porabil zelo malo plina. Občinskemu svetu pariškemu je predložil svoj načrt, kako asfaltirati trotoarje in ceste. Naslednji njegov načrt je bil, kako zavarovati delavce za slučaj starosti in uvesti progresivni davek. Vse te načrte so mu sodobniki kratkomojno odbili.

L. 1857 je izumil Tellier načrt, kako delati umeten mraz. Nihče mu ni verjel. Leta 1867 se mu je posrečilo, da je konserviral v ledenici, ki jo je sam izumil, meso cela štiri leta. Posledica tega je bila, da mu je neko podjetje drugo leto ugodilo ter je poslalo na njegov način konservirano meso z ladjo iz Francije v Ameriko. Toda ladja se je med potjo razbila in z njo zopet njegovi upi. K sreči pa je še istega leta pridobil na reki

Amazonki ribiča, ki mu je dal na razpolago svojo ribiško ladjo, na kateri je s svojim mrazom konserviral ujete ribe. Na ladji pa je bil uslužben radoveden zamorec, ki je vtaknil svoj nos v stvar, ki ga ni nič brigala, ter s tem pokvaril napravo in ribe. Pozneje se je cesar Napoleon III. sam začel zanimati za Tellierjevo iznajdbo, toda preden je imel iznajditelj od tega zanimanja kaj dobička, je izbruhnila francosko-nemška vojna, in zopet je bilo konec kariere.

Ko je bil sklenjen mir, je Tellier zopet začel delovati na svoji iznajdbi, toda akademija znanosti mu ni verjela, da je to mogoče. Slednjič se mu je pa vendar le posrečilo, da je prepričal neverne znanstvenike in l. 1876 je prva ladja z njegovimi hladilnimi napravami zapustila francosko pristanišče Rouen in odpeljala s mesom v Ameriko. Čez tri mesece je ladja prispela v Buenos Aires. Meso je bilo v Južni Ameriki prav tako sveže, kakor je bilo tedaj, ko je bilo zaklano na Francoskem. Toda Tellier je kljub temu ostal reven. Ko je ostarel, so Argentinci zbrali zanj javno zbirko 50.000 frankov, h kateri je francoska vlada tudi prispevala — 100 frankov. Deset let po njegovi smrti pa so mu v Parizu postavili spomenik.

Koliko rdečih krvnih telesc imamo

Ogromne številke, ki se stalno spreminjajo

Rdeča krvna telesa v naši krvi je odkrila zdravniška znanost že pred dobrimi sto leti. Od takrat igrajo v medicini veliko vlogo, zakaj kmalu so spoznali, da je njihovo število za zdravje velikega pomena. Toda štetje teh krvnih telesc je delo splošno znane težave in šele v novjšem času je prišla znanost na tem polju do točnejših ugotovitev.

Prišli so do ogromnih števil. V enem kubičnem milimetru naše krvi se nahaja po vprečno okrog

štiri milijone in pol krvnih telesc.

Ta številka pa ni vedno ista in se spreminja pod gotovimi okoliščinami. Pri takih številkah ne pomeni razlika za nekaj desetstotinov še nič, toda večje razlike so že pomembne. Če ima kdo v kubičnem milimetru svoje krvi znatno manjše število krvnih telesc kakor 4 milijone in pol, potem je njegovo dihanje težko in ima tudi zelo malo odpornosti proti raznim boleznim.

Ameriški fiziolog dr. C. D. Leake je s svojimi asistenti delal poskuse na raznih ljudeh v starosti od 10 do 30 let. Preiskoval je na njih število krvnih telesc v določenih časovnih presledkih. Prišel je do zanimivega rezultata. Ugotovil je, da je število krvnih telesc v raznih delih dneva različno. Pri moških znaša ta razlika do 345.000 in pri ženskah do 310.000 na kubični milimeter krvi. Prav take variacije nastopajo tudi glede specifične teže krvi. Tudi ta se spreminja, in sicer ravno tako pri ženskah nekaj manj kakor pri moških.

Določitev teh izpreminjanih števil krvnih telesc in specifične teže krvi je velike važnosti, da se ugotovi sprememba bolnikovega stanja. Dnevna razlika v številu krvnih telesc, ki ne sega daleč čez 315.000, je normalna. Kar je pa že precej čez to število, se mora smatrati za bolezenski pojav.

Špecerijsko in kolonijalno blago, umetna gnojila, cement Ltd. Ltd.
dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Najnovější „Sachs“
motorji, dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, posamezni deli, pneumatika, čeniki franko. Najnižje cene
„TRIBUNA“ F. B. L.
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

500 milijard sveč

Graditev največjih reflektorjev sveta — Namenjeni so za sovjetsko Rusijo

V ameriškem mestu Rochester, kjer se nahajajo delavnice optične tvornice Bausch-Lomb, izgotavljajo pravkar celo baterijo gigantskih reflektorjev, ki bodo pravo čudo tehnike in obenem predstavljali rekord v tej panogi industrije. Vsak teh reflektorjev bo imel parabolno zrcalo, prevlečeno s srebrom, čigar premer bo znašal pet čevljev. V teh zrcalnih bodo montirali obločnice, katerih vsaka bo imela jakost

1500 milijonov sveč.

Po zaupnih informacijah je te reflektorje naročila sovjetska Rusija. O njih uporabi obstajata dve verziji. Ena govori za to, da jih bodo uporabili na moskovskem letališču, kjer bodo omogočali ponoči varen pristanež in obenem že iz daljave kazali letalom pot. Po drugi verziji pa bodo sovjeti te reflektorje uporabili v vojaške svrhe.

in sicer za obrambo pred zračnimi napadi. Kakor je pač že res, reflektorji so še v Ameriki in je malo verjetnosti, da bo ameriška vlada dovolila njihov izvoz v Rusijo.

V vsakem slučaju pa gre tu za pravcati čudež optike. Okrog 300 obločnic baterije bo imelo skupno jakost

okrog 500 milijard sveč.

Toliko jakost bo imel le še novozgrajeni svetilnik v Chicagu, ki je že gotov, le obločnice še niso montirane. Te je konstruiral znani ameriški tehnik dr. Sterry. So to obločnice z ogljenimi palicami, ki se pri žarenju tako razgrejejo, da izkazujejo toploto nad 2000 stopinj Celzija. Avtomatična naprava skrbi za to, da se ogljene palice izmenjujejo. Po računih nekega strokovnjaka je tak svetloben vir, ki sestoji iz ene baterije takih obločnic in je montiran na 150 metrov visokem stolpu, teoretično viden iz daljave

tisoč kilometrov.

Seveda le teoretično, zakaj v resnici je pri taki razdalji zemeljska krivulja, ki znaša na osem kilometrov približno pet metrov, tolika, da o tem ne moremo govoriti. Bolj pa pride taka svetloba v poštev pri višinskih razdaljah. Če bi imela luna prebivalce z očmi, bi ti videli svetlobo, ki bi jo proizvajala baterija takih reflektorjev,

s prostimi očmi,

in sicer kot majhen svetel madež. Gledati bi morali seveda ob priliki »mlade zemlje«, ki odgovarja našemu mlaju. Z Venere, katere oddaljenost od zemlje je stokrat večja kakor

lune, bi videli to svetlobo s srednjedobrimi daljnogledi kot majkeno svetlo točko. Marsovi »prebivalci« pa bi jo opazili le z največjimi daljnogledi, kakršne imajo nekatere zvezdarne na svetu.

Čisto razumljiva je tudi trditve nekega strokovnjaka, da človek takoj oslepi, če pride preblizu te svetlobe.

Gost v kopalnici: »Mislim, da mi ne boste kopeli zaračunali kot toplo. Bila je tako nekako topla-mrzla.«

Lastnik: »Gotovo ne. Topla kopel stane 15, mrzla 9 dinarjev, torej skupno topla-mrzla 24 dinarjev.«

Valett Ekspres, Stari trg 19, najhitreje kemično čisti, zlika, pošije moško in damsko garderobo. Likanje 18 Din, obračanje 300 Din.

Najvernejše in najboljše naložite denar pri

Ljudski Posojilnici v Celju

reg. zadr. z neom. sav. v Celju, v novi lastni palači na oglu Kralja Petra c. in Vodnikove ul.

Stanje hranil vlog nad Din 100.000.000. Obrestna mera najugodnejša. Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov posestnikov z vsem svojim premoženjem

Posojila na vknjižbo, poročstvo ter zastave pod najugodnejšimi pogoji

Vlagatelji pri Ljudski posojilnici v Celju ne plačajo nobenega rentnega davka

GAZELA TERPENTI-NOVO MILO PERE NAJUSPENEJŠE.

Dobite ga v vsaki boljši trgovini.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica o Ljubljani,

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarikovi cesti.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradnje, b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako: c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpokam in prelomu.
3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in farah.

Dvajset tisoč milj pod morjem

spisal
JULES VERNE. 45

Noč je minula brez vsakega dogodka. Papuanci so se železne pošasti očitno bali, kajti sicer bi bili skozi ladjine odprtine, ki so zevale nastežaj, lahko prišli brez najmanjše težave ali ovire.

Ob 6 zjutraj dne 8. januarja sem se zopet podal na ladjino ploščad. Jutranji somrak se je razpršil in kmalu se je skozi meglene sopare prikazal otok — najprej obrežje, potem grebeni gora.

Domačini so še vedno taborili okoli nas; bilo jih je pet sto do šest sto. Nekateri so izrabili veliko oseko in prodrli na koraljnih ostricah dva vozlja blizu. Razpoznal sem vsakega posebici. Bili so pravi Papuanci, atletične postave, lepi, širokega in visokega čela, debelega, toda ne ploskega nosu in belega zobovja. Njihovi gosti rdečkasti lasje so se jarko odražali od črnega trupa, ki se je svetilo ko lak. V predrtih in razvlečenih ušesih so nosili svinčene obeske. Po veliki večini so bili goli. Le maloštevilne ženske, ki sem jih med njimi opazil, so bile od pasu do kolen oblečene v pravo krinolino iz trave. Nekateri so imeli ovratnico iz rdečih koralid in belih biserov — to so bili poglavarji. Skoro vsi so bili oboženi z loki, puščicami in ščiti; v mreži pa so imeli okrogle kamne, ki so jih metali s pračo s čudovito točnostjo.

Nek poglavar se je »Nautilusu« čisto približal in si natančno ogledaval njegov trup. Kot znak svojega visokega dostojanstva je bil odet v rogožo iz bananovih listov, ki so bili na robovih narezljani in z jarkimi barvami pobarvani. Lahko bi bil divjak, ki se je bil približal na streljaj, upihnil luč življenja, sem pa mislil, da je boljše, če počakam napada. Domačini so se ves čas oseke plazili okoli, niso pa delali veliko šuma.

Čoln ves ta dan seveda ni zapustil ladje, v veliko

nejevoljo Neda, ki ni mogel izpopolniti svoje zaloge. Kanadec je porabil ta odmor v to, da je narezal meso in pripravil moko iz tropičnih rastlin, s katerimi smo se bili založili. Okoli 11. ure dopoldne, ko je naraščajoča plima bolj in bolj zagrinjala koraljne ostrice, so se divjaki umaknili zopet na kopno. Njihovo število pa se je bilo med tem zelo pomnožilo. Najbrže so novodošleci prišli iz sosednih otokov ali pa celó iz Nove Gvineje.

Ker nisem imel drugega nujnejšega dela, sem sklenil, da vržem v lepo, kristalnočisto vodo mrežo-strgačo, da kaj zanimivega nalovim. Bil je namreč zadnji dan, ki smo ga imeli prebiti v teh vodah, zakaj kapitan Nemo je bil izjavil, da se bo »Nautilus« jutri gotovo osvobodil. Zato sem vele Konzulentu, naj mi prinese mrežo, kakršna se rabi pri ostrgavanju ostrig.

»Kaj pa oni-le divjaki?« je vprašal Konzulent.

»Ali se vam ne zdijo nevarni?«

»So pač ljudožrci,« sem odgovoril.

»Človek je lahko ljudožrc, ne da bi bil hudoben,« je dejal Konzulent. »Ned Land je tudi sladkosnedež in kljub temu pošten deček.«

»Priznam,« sem odgovoril; »na vsak način nas bodo oni-le dečki tam požrli, čeprav mogoče na čisto pošten način. Ker pa me nikakor ni volja, da bi se dal od njih speči, naj bo že na pošten ali nepošten način, bom dobro pazil nanje, zakaj zdi se mi, da se komandant »Nautilusa« premalo meni za te divjake. Zdjaj pa na delo!«

Dve uri sva lovila, ne da bi ulovila kaj posebnega. Mreža se je napolnila z različnimi brizgaci, morskimi polži, školjkami ter malimi želvami, največ pa sva ulovila raznih rib-kladivnic. Večina teh živali je bila dobrodošla naši kuhinji, toda za naravoslovca ni nobena pomenila ničesar izrednega.

Toda prišlo je presenečenje, ko sem se ga najmanj nadejal. Ze sva bila potegnila mrežo na krov, ko sem nekaj zagledal, kar me je naravnost elektriziralo. Urno sem segel na dno mreže in zavrnil ko

fant na planini. Zagledal se bil res pravo čudo!

»Kaj pa se je zgodilo?« je začuden vprašal Konzulent.

»Ali je gospoča kaj ugriznilo?«

»Ne, čeprav bi mi ne bilo prav nič žal, če bi bil izgubil cel prst.«

»Kaj pa je tacega?«

»Ta-le školjka,« sem dejal in jo ponudil Konzulentu pod nos.

»To ni nič posebnega — takozvani škrlatnik, red trebuhonožcev, razred predškrjarjev.«

»Že prav, Konzulent, toda razlika je ta, da pri tej-le školjki vzvoji lupine gredo od leve na desno mesto od desne na levo, kakor pri vseh ostalih školjkah.«

»Ali je to mogoče?« je vzkliknil Konzulent.

»Sam poglej!«

»Školjka-levičarka!« je moj dečko zopet vzkliknil, ko se je prepričal, da imam prav.

»Le natančno si oglej zavoj!«

»Gospod profesor, še nikoli nisem bil tako razburjen ko zdaj. To je res čudo!« Konzulentu se je v resnici tresla roka, v kateri je držal ta resnični zaklad iz dna morja.

V naravi teče vse od desne na levo. To je naravni zakon. Vse zvezde se gibljejo od desne na levo. Človek dela z malimi izjemami z desno roko in vse njegovo orodje ter vsi stroji in aparati so zgrajeni po tem principu, da se rabijo od desne na levo. Tega zakona se je držala narava tudi pri zavojih školjke. Školjka z zavoji, ki tečejo nasprotno, je redkost, ki jo ljubitelji plačajo v suhem zlatu.

Ko sva tako s konzulentom ogledovala školjke od vseh strani, je nenadoma priletel kamen tako nesrečno, da se je dragoceni stvor narave razbil!

Zaupil sem od jeze. Konzulent pa je zagrabil mojo puško in jo nameril na divjaka, ki je kakih deset metrov stran od naju vihtel svojo pračo. Hotel sem Konzulenta zadržati, toda bil je že ustrelil in kroglja je razbila verigo amuletov, ki je visela na divjakovi roki.